

Lập trình hướng đối tượng và C++

Bài 2: Các khái niệm cơ bản

TS. Nguyễn Hiếu Cường

Bộ môn CNPM, Khoa CNTT

Trường Đại học GTVT

cuonggt@gmail.com

Nội dung chính

---

1. Giới thiệu môn học

2. Các khái niệm cơ bản

3. Hàm trong C++

4. Lớp và đối tượng

5. Định nghĩa chồng toán tử

6. Hàm tạo và hàm huỷ

7. Dẫn xuất và thừa kế

8. Tương ứng bội

9. Khuôn hình

Các khái niệm cơ bản

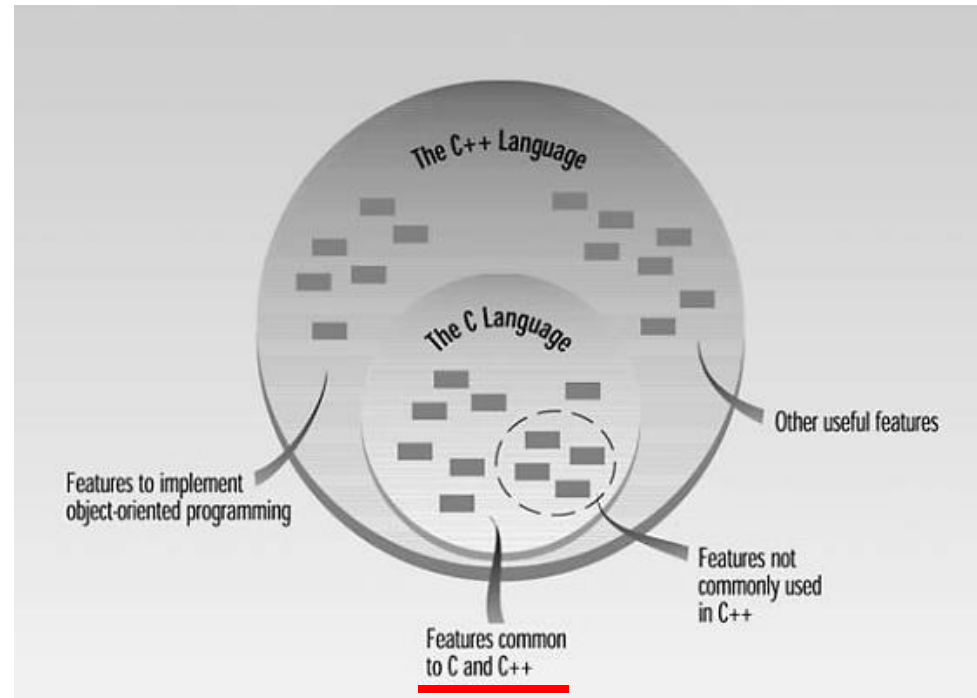

- Ngôn ngữ C++ và C
  - Các điểm chung giữa C++ và C
  - Những mở rộng của C++ so với C
- Các hàm vào/ra trong C++
- Xử lý chuỗi ký tự trong C++
- Một số hàm toán học thường dùng

C++ và C

Những điểm chung giữa C++ và C

- Các kiểu dữ liệu chuẩn
  - char, int, float, double...
- Các khái niệm hằng, biến, mảng...
- Định nghĩa và sử dụng hàm
- Các hàm toán học
  - `#include<math.h>`
  - sqrt, pow, exp, fabs, sin, cos...
- Các lệnh điều khiển
  - Lựa chọn: if, switch
  - Lặp: for, while, do...while

Vào/ra trong C++

- Vẫn có thể sử dụng cách vào/ra của C: printf, scanf
- Để dùng cách vào/ra của C++ cần khai báo <iostream>
- Đưa dữ liệu ra màn hình

cout << biểu thức << ... << biểu thức ;

- Nhập dữ liệu từ bàn phím

cin >> biến >> ... >> biến;

Chú ý: khi nhập chuỗi ký tự cần kết hợp dùng cin.ignore(1)

- Tại sao không dùng các thư viện cũ của C (stdio.h) mà phải xây dựng thư viện mới?

Ví dụ

Nhập số thực r . Tính chu vi và diện tích của hình tròn bán kính bằng r .

```
#include <iostream>
#include <math.h>
{
    float r, cv, dt;
    std::cout<<"Ban kinh= ";
    std::cin>>r;
    cv= 2*M_PI*r;
    dt= M_PI*r*r;
    std::cout<<"Chu vi = "<<cv<<endl;
    std::cout<<"Dien tich= "<<dt;
}
```

```
#include <iostream>
#include <math.h>
using namespace std;
{
    float r, cv, dt;
    cout<<"Ban kinh= ";
    cin>>r;
    cv= 2*M_PI*r;
    dt= M_PI*r*r;
    cout<<"Chu vi = "<<cv<<endl;
    cout<<"Dien tich= "<<dt;
}
```

Căn lề bằng setw

```
#include <iostream>
using namespace std;

int main()
{
    long pop1=2425785, pop2=47, pop3=9761;

    cout << "LOCATION " << "POP." << endl
         << "Portcity " << pop1 << endl
         << "Hightown " << pop2 << endl
         << "Lowville " << pop3 << endl;

    return 0;
}
```

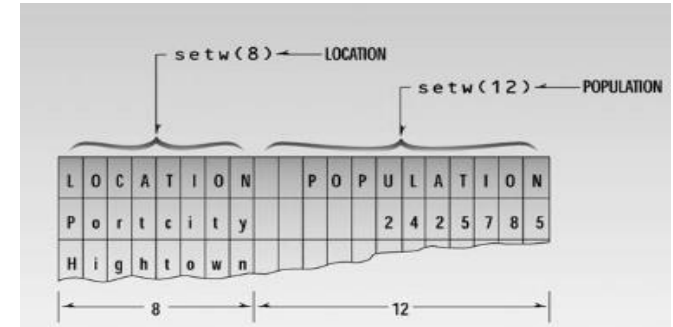
```
#include <iostream>
#include <iomanip>      // for setw
using namespace std;
```

```
int main()
{
    long pop1=2425785, pop2=47, pop3=9761;

    cout << setw(8) << "LOCATION" << setw(12)
         << "POPULATION" << endl
         << setw(8) << "Portcity" << setw(12) << pop1 << endl
         << setw(8) << "Hightown" << setw(12) << pop2 << endl
         << setw(8) << "Lowville" << setw(12) << pop3 << endl;

    return 0;
}
```

```
LOCATION POP.
Portcity 2425785
Hightown 47
Lowville 9761
```

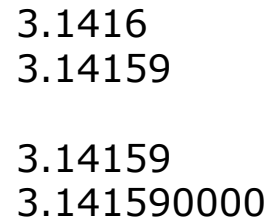


```
LOCATION POPULATION
Portcity 2425785
Hightown 47
Lowville 9761
```

Sử dụng setprecision

```
#include <iostream>
#include <iomanip>
using namespace std;
int main ()
{
    double f = 3.14159;
    cout << setprecision(5) << f << '\n';
    cout << setprecision(9) << f << '\n';
    cout << fixed;
    cout << setprecision(5) << f << '\n';
    cout << setprecision(9) << f << '\n';
}
```



```
3.1416
3.14159

3.14159
3.141590000
```


Xử lý chuỗi ký tự trong C++

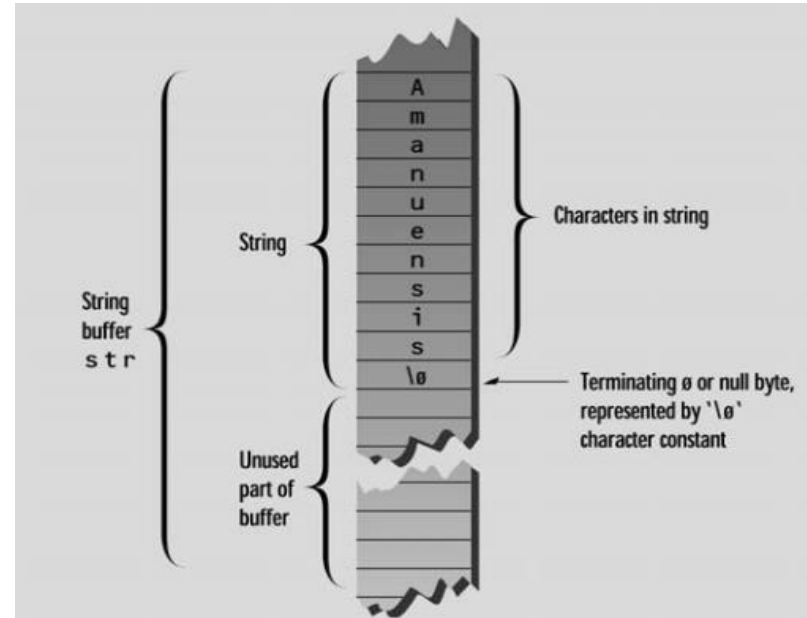

- Theo cách của C vẫn được sử dụng vì một số lý do
  - Được sử dụng trong nhiều hàm thư viện và code
  - Có thể hiểu kỹ hơn khi xử lý từng ký tự
  - `#include<cstring>`
- Theo cách của C++
  - Sử dụng thuận tiện và an toàn hơn `cstring`
  - Đã định nghĩa một số phép toán cho chuỗi, như `+`, `+=`, `==`, ...
  - `#include<string>`

Xử lý chuỗi ký tự theo cách của C

// Nhập chuỗi (không nhận được dấu cách)

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main ()
{
    int MAX = 80;
    char str[MAX];
    cout << "Enter a string: ";
    cin >> str;
    cout << "You entered: " << str << endl;
}
```


Xử lý chuỗi ký tự theo cách của C

// Nhập chuỗi (nhận được cả dấu cách)

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main ()
{
    int MAX = 80;
    char str[MAX];
    cout << "Enter a string: ";
    cin.get(str, MAX);
    cout << "You entered: " << str << endl;
}
```

Ví dụ

Sao chép chuỗi (chép từng ký tự)

```
#include <iostream>
#include <cstring>           //for strlen()
using namespace std;
int main()
{
    //initialized string
    char str1[] = " Our fearful trip is done";
    int j, MAX = 80;
    char str2[MAX];
    for(j=0; j<strlen(str1); j++)
        str2[j] = str1[j];
    str2[j] = '\0';
    cout << str2 << endl;
}
```

Sao chép chuỗi (dùng hàm strcpy)

```
#include <iostream>
#include <cstring>           //for strcpy()
using namespace std;
int main()
{
    //initialized string
    char str1[] = " Our fearful trip is done";
    int j, MAX = 80;
    char str2[MAX];
    strcpy(str2, str1);
    cout << str2 << endl;
}
```

Xử lý chuỗi theo cách của C++

```
#include <iostream>
#include <string>           //for string class
using namespace std;

int main()
{
    //objects of string class
    string full_name, nickname, address;
    string greeting("Hello, ");

    cout << "Enter your full name: ";
    getline(cin, full_name);    //reads embedded blanks
    cout << "Your full name is: " << full_name << endl;

    cout << "Enter your nickname: ";
    cin >> nickname;           //input to string object

    greeting += nickname;       //append name to greeting
    cout << greeting << endl;   //output: "Hello, Jim"

    cout << "Enter your address on separate lines\n";
    cout << "Terminate with '$'\n";
    getline(cin, address, '$'); //reads multiple lines
    cout << "Your address is: " << address << endl;
    return 0;
}
```

Xử lý chuỗi theo cách của C++

Ví dụ: Chương trình sau hiện gì sau khi chạy?

```
#include <iostream>
#include <string>
using namespace std;

int main()
{
    string s1("Man");           //initialize
    string s2 = "Beast";       //initialize
    string s3;

    s3 = s1;                   //assign
    cout << "s3 = " << s3 << endl;

    s3 = "Neither " + s1 + " nor "; //concatenate
    s3 += s2;                  //concatenate
    cout << "s3 = " << s3 << endl;

    s1.swap(s2);               //swap s1 and s2
    cout << s1 << " nor " << s2 << endl;
    return 0;
}
```

Một số hàm thường dùng trong C/C++

Function	Description	Example
ceil(x)	rounds x to the smallest integer not less than x	ceil(9.2) is 10.0 ceil(-9.8) is -9.0
cos(x)	cosine of x (x in radians)	cos(0.0) is 1.0
exp(x)	exponential function e^x	exp(1.0) is 2.71828 exp(2.0) is 7.38906
fabs(x)	absolute value of x	fabs(5.1) is 5.1 fabs(-8.76) is 8.76
floor(x)	rounds x to the largest integer not greater than x	floor(9.2) is 9.0 floor(-9.8) is -10.0
fmod(x, y)	remainder of x/y as a floating-point number	fmod(13.657, 2.333) is 1.992
log(x)	natural logarithm of x (base e)	log(2.718282) is 1.0 log(7.389056) is 2.0
log10(x)	logarithm of x (base 10)	log10(10.0) is 1.0 log10(100.0) is 2.0
pow(x, y)	x raised to power y (xy)	pow(2, 7) is 128 pow(9, .5) is 3
sin(x)	sine of x (x in radians)	sin(0.0) is 0
sqrt(x)	square root of x	sqrt(900.0) is 30.0 sqrt(9.0) is 3.0
tan(x)	tangent of x (x in radians)	tan(0.0) is 0

Tóm tắt

- Ngôn ngữ C++ và C
  - Các điểm chung giữa C++ và C
  - Những mở rộng của C++ so với C
- Các hàm vào/ra trong C++
- Xử lý chuỗi ký tự trong C++
- Một số hàm toán học thường dùng

Bài tập

Viết các chương trình C++

1. Nhập ba số nguyên. Tính $x = (a+b+c)/3$.
2. Nhập một dãy số thực, in các số dương trên một dòng và các số âm trên dòng tiếp theo.
3. Nhập một số tự nhiên n , kiểm tra xem n có phải số nguyên tố không.
4. Nhập một dãy số thực, sắp xếp dãy số trên theo thứ tự tăng dần.
5. Nhập hai số nguyên a, b . Tìm $\text{UCLN}(a,b)$ và $\text{BCNN}(a,b)$.
6. In bảng nhiệt độ: bên trái là độ C (Celsius), với giá trị là các số chẵn từ 20 đến 40 và bên phải là độ F (Fahrenheit) tương ứng, biết độ F được tính theo công thức: $F = C * 9/5 + 32$.